

EXPUNERE DE MOTIVE

I. Situația actuală

1. Legea nr.370/2004 pentru alegerea Președintelui României, conține prevederi care au creat, în interpretarea și aplicarea lor, de-a lungul timpului, soluții discutabile, de natură să altereze climatul care trebuie să caracterizeze procesul pentru alegerea celei mai importante funcții în stat.

Aceste probleme s-au acutizat în ultimul ciclu electoral organizat pentru alegerea Președintelui României și s-au concretizat prin decizii controversate ale Curții Constituționale a României și ale instanțelor judecătorești.

2. O primă problemă a fost creată de adoptarea, de către Curtea Constituțională a României a unei hotărâri prin care, pentru prima dată, a fost exclus un candidat din competiția electorală, invocându-se argumente contrare art.37 din Constituție și principiilor care compun patrimoniul electoral comun existent la nivelul statelor democratice din Uniunea Europeană.

Este vorba despre Hotărârea nr.2 din 5 octombrie 2024 prin care a fost anulată Hotărârea Biroului Electoral Central nr.18/D din 3 octombrie 2024 privind înregistrarea candidaturii și a semnului electoral al doamnei Diana Ivanovici - Șoșoacă.

Pe lângă faptul că motivele pentru care s-a pronunțat această hotărâre au fost în afara Constituției și a legii, aceasta fiind acuzată de ”promovarea unui discurs constant antidemocratic și antisemit”, și de o ”conduită sistematică, persistentă și îndelungată menită să afecteze fundamentele constituționale ale statului român și ale garanțiilor acestuia”, Hotărârea Curții Constituționale a României nr.2/2024 a fost pronunțată fără să existe posibilitatea candidatei eliminate de a se apăra și fără se existe cale de atac împotriva ei, ceea ce încalcă atât accesul liber la justiție, garantat de art.21 din Constituție și art.6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, cât și dreptul fundamental la apărare și transparența care ar trebui să caracterizeze fiecare proces electoral.

3. O a doua situație a fost generată de adoptarea succesivă de către Curtea Constituțională a două hotărâri. Prima, Hotărârea nr.31/02.12.2024 prin care, în urma unui proces amplu de renumărare a voturilor, a fost validat primul tur de scrutin pentru alegerea Președintelui și a doua, nr.32/06.12.2024, prin care în unanimitate de voturi, Curtea Constituțională a României a anulat întregul proces electoral cu privire la alegerea Președintelui României, desfășurat în baza H.G. nr.756/2024 și H.G. nr.1061/2024.

4. Acest eveniment juridic a generat o amplă dezbatere publică, mișcări de stradă și sesizarea de către unul din cei doi competitori rămași în turul al II-lea al alegerilor prezidențiale, a autorităților judiciare cu diferite căi de atac, inclusiv solicitarea adresată Curții Constituționale de a-și revizui Hotărârea nr.32/2024, în condițiile în care motivele invocate în conținutul ei în susținerea anulării alegerilor nu au fost dovedite.

Au fost formulate de același subiect de drept și de altele care s-au alăturat demersurilor întreprinse pentru constatarea Hotărârii Curții Constituționale a României nr.32/2024, sesizări și către autorități publice din afara țării, precum Curtea Europeană a Drepturilor Omului.

4. O sesizare a fost adresată Comisiei de la Veneția de către domnul Theodoros Rousopoulos, președintele Adunării Parlamentare a Consiliului Europei, care a solicitat un raport urgent cu privire la următoarea întrebare: ”În ce condiții și în ce standarde juridice poate o instanță constituțională să invalideze alegerile?”, întrebare reieșită din cazul România și Hotărârea Curții Constituționale a României nr.32/2024.

Urmare a acestei sesizări, Comisia de la Veneția a întocmit, la data de 27 ianuarie 2025, ***Raportul urgent privind anularea rezultatelor alegerilor de către Curțile Constituționale.***

În concluziile acestui raport, Comisia de la Veneția a statuat că pentru anularea alegerilor este necesară întrunirea unor condiții esențiale, care să vizeze:

- neregularități care au influențat rezultatul final al alegerilor, făcându-se o evaluare a impactului lor asupra procesului electoral;
- să se respecte dreptul părților implicate de a-și prezenta punctul de vedere;
- să se aibă în vedere propaganda online și dezinformarea transmisă pe această cale.

Concluziile și recomandările formulate de Comisia de la Veneția sunt următoarele:

A) Decizia de anulare să se ia de cea mai înaltă autoritate electorală și să fie supusă controlului unei instanțe supreme;

B) Anularea alegerilor să constituie o măsură excepțională, aplicabilă doar în circumstanțe clar reglementate;

C) Decizia de anulare să fie însoțită de garanții procedurale precum transparența, imparțialitatea și timp adecvat pentru strângerea probelor;

D) Să se reglementeze influența mediului digital inclusiv prin transparență în publicitatea politică;

E) Să se consacre reguli stricte pentru companiile online, asigurând acces echitabil și control al finanțării externe;

F) Decizia de anulare trebuie să fie motivată și să respecte standardele internaționale.

II. Schimbări preconizate

Din conținutul acestui raport urgent și din concluziile formulate rezultă concluzia că legislația actuală din România nu respectă standardele internaționale și contravine patrimoniului electoral caracteristic statelor democratice ale Europei.

Deși raportul Comisiei utilizează termeni precum ”recomandări” și au natura juridică a unor asemenea operațiuni juridice, forța lor este direct proporțională cu autoritatea instituției de la care emană, **Comisia de la Veneția pentru democrație prin drept.**

Ea obligă România să-și pună în acord legislația cu principiile și concluziile desprinse din Raportul urgent din 27 ianuarie 2025.

În acest sens, prin inițiativa formulată, propunem modificarea Legii nr.370/2024, în principal sub următoarele aspecte:

A) Reglementarea strictă a condițiilor în care un competitor electoral poate fi eliminat din cursa electorală;

B) Consacrarea soluției conform căreia candidaturile pentru funcția de Președinte pot fi constatate în fața instanțelor de contencios administrativ competente, înlăturându-se astfel competența Curții Constituționale în această materie;

Acest lucru va permite garantarea atât a accesului liber la justiție prin existența unor căi de atac, cât și recunoașterea pentru candidatul vizat de o contestație, a dreptului de a se apăra în fața organului care-i soluționează contestația.

C) Consacrarea unor reguli exprese privind campaniile online prin rețele de socializare sau tehnologii de inteligență artificială;

D) Consacrarea competenței Autorității Electorale Permanente de a anula alegerile, cu posibilitatea ca decizia acesteia să poată fi contestată la instanța de contencios administrativ.

În acest fel se înlătură competența Curții Constituționale care, de altfel, nici nu este prevăzută de Constituție. Potrivit art.146 lit.f) din Constituție, competența Curții Constituționale se rezumă la ”a veghea” și ”a valida” procedura de alegere a Președintelui.

III. Impact bugetar

Propunerea legislativă nu generează un impact bugetar.

IV. Impact socio – economic

Propunerea legislativă nu generează impact socio – economic.

Față de cele prezentate, vă înaintăm spre dezbatere și adoptare proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Legii nr.370/2004 pentru alegerea Președintelui României, republicată, pe care îl supunem spre dezbatere și adoptare Parlamentul României.

Grup Parlamentar

România Camera Deputaților

DEPUTAT DUMITRU COARNĂ

TABEL de SUSȚINĂTORI

PROIECTUL de LEGE PENTRU MODIFICAREA ȘI COMPLETAREA
LEGII NR 370/2004 PENTRU ALEGEREA PREȘEDINTELUI
ROMÂNIEI, REPUBLICATĂ

DEPUTAȚI S.O.S. ROMÂNIA

Nr. crt.	NUME ȘI PRENUME	SEMNĂTURĂ
1.	Baş Ana – Marcela	
2.	Caragață Florin	
3.	Coarnă Dumitru Lider de grup Parlamentar	
4.	Ciubuc Ciprian	
5.	Constantinescu Andra Claudia	
6.	Cîmpianu Andreea Petronela	
7.	Enachi Raisa	
8.	Făget Mădălin Laurențiu	
9.	Goidescu Ionel	
10.	Gușă Andrei Cosmin	
11.	Ion Nicolae Mirel	
12.	Jianu Iosif Florin	

Nr. crt.	NUME ȘI PRENUME	SEMNĂTURĂ
13.	Lăzăroi Ioan	
14.	Macovei Ilie Simona Elena	
15.	Nagy Vasile	
16.	Oltenașu Sorin George	
17.	Pascalini Nini Alexandru	
18.	Plopeanu Rodica	
19.	Toader Elena Laura	
20.	Tudor Ionescu	
21.	Țiu Mihai – Adraian	✓
22.	Vârgă Mariana	/
23.	Vedinaș Verginia	
24.	Vidra Vlad Andrei	

TABEL de SUSȚINĂTORI

PROIECTUL de LEGE PENTRU MODIFICAREA ȘI COMPLE-
TAREA LEGII NR 370/2004 PENTRU ALEGEREA PREȘEDIN-
TELUI ROMÂNIEI, REPUBLICATĂ

SENATORI S.O.S. ROMÂNIA

NR. CRT.	NUME ȘI PRENUME	SEMNĂTURA
1.	SAVA CLEMENT	
2.	CERVA NADIA - COSMINA	
3.	PETREA DORIN - SILVIU	
4.	CUȘNIR RODICA	
5.	BEM CRISTIAN	
6.	MANEA DUMITRU	
7.	ONEA OLGA	
8.	PEIA NINEL	
9.	PEIU GRIGORE - ADRIAN	
10.	RUSU IOAN - CRISTIAN	